

СТАНОВИЩЕ

Относно: дисертационния труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по докторска програма „Политическа икономия” в Стопанска Академия „Д. А. Ценов” - Свищов

Изготвил становището: доц. д-р ДОБРИН ГАНЧЕВ ГАНЧЕВ

Технически университет – Габрово, катедра „Социални и стопански науки”,
Научна специалност: „Икономика и управление”

Основание за написване на становището: съгласно заповед №209 от 29.04.2021 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов” - Свищов

Автор на дисертационния труд:

Таня Иванова Рисемова

Тема на дисертационния труд:

„СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА ОБЛАСТИТЕ ПО БЪЛГАРСКОТО ДУНАВСКО КРАЙБРЕЖИЕ – СЪСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВИ”

I. Общо представяне на дисертационния труд

Представеният за становище научен труд обхваща 187 страници. Състои се от въведение, три глави, заключение, списък на използваните литературни източници и приложения. Библиографската справка обхваща 108 источника – както български, така и чуждестранни, от които 49 са електронни източници. За целите на изследването в изложението са включени 31 таблици, 35 графики и 3 фигури. Като допълнение, извън основния текст са оформени 27 приложения в обем от 20 страници.

Темата на дисертацията е изключително актуална и е посветена на значим икономически проблем, търсещ своето решение в научен и практически аспект.

Структурата е добре балансирана между теоретичната и практическата част.

Във въведението са формулирани предметът, обектът, тезата, целта, задачите, методите и ограничителните условия, свързани с дисертационното изследване.

Първата глава е посветена на теоретическите и методологически подходи за социално-икономическо развитие.

Авторът умело интерпретира и анализира значими теоретични виждания за категориите „икономическо развитие” и „икономически растеж”. Специален акцент е поставен върху съвременните теории за социално-икономическо развитие през призмата на различните виждания на изследователите. Разглежда

се връзката между регионалното развитие и местното самоуправление. Проучени са задълбочено европейският опит и традиции в местното самоуправление и техните „проекции“ в нашата страна. Чрез селектирана система от индикатори са структурирани показатели, като по този оригинален начин се дава възможност да се определят проблемите и перспективите за развитие на Дунавския регион и важната роля на река Дунав.

Във втора глава докторантът анализира проблемите на социално-икономическото развитие на областите по Българското дунавско крайбрежие.

За целите на своята разработка докторантът е извършил емпирично изследване, на базата на което се анализират в социално-икономически разрез областите от Българското дунавско крайбрежие. Фокусира своето внимание в шест направления – демографски проблеми, проблеми в образованието, здравеопазването и културата, динамика на пазара на труда, доходи и условия на труд, развитие на предприемачеството и състояние на инвестициите, състояние на транспортната и туристическата инфраструктура.

На основата на задълбочения анализ авторът очертава основните проблеми на областите от Българското дунавско крайбрежие – демографския, намаляването на броя на учащите и броя на училищата, здравният статус на населението, намаляването на броя на застите и нарастването на броя на безработните. Посочва, че доходното неравенство е съществена пречка за развитието на предприемачеството и инвестиционната дейност. Липсата на подходяща транспортна инфраструктура създава препятствия за развитието на икономическите връзки и туризма.

Третата глава е посветена на перспективите за социално-икономическо развитие на областите по Българското дунавско крайбрежие.

Авторът разглежда възможностите за развитие на областите на основата на кълстерен анализ, като удачно прилага специфична групировка на областите и общините с излаз към река Дунав. Използва показатели като население (брой), равнище на безработица (в %), средногодишна работна заплата на настите по трудово и служебно правоотношение (в лв.), относителен дял на настите в индустрията в общия брой на настите лица (в %), които играят различна роля при формирането на кълстерите. На тази база се определят развитите области, средно развитите и изоставащите области (стр. 112).

Приложеният SWOT анализ дава възможност да се очертае картина на общото социално-икономическо състояние на областите от Българското дунавско крайбрежие. Поради преобладаващия относителен дял на селските райони се поставя акцент върху прилагането на подходите ЛИДЕР и ВОМР за бъдещото развитие на аграрния сектор.

Определени са перспективите за развитие въз основа на прилагането на конкретни политики в съответни приоритетни сектори и направления.

Авторът доказва със своите анализи и изследвания, че развитието на Българското дунавско крайбрежие има важно значение за формирането и отстояването на националните приоритети.

В заключението са формулирани и представени най-значимите резултати от изследването. Цитирани са коректно използваните източници.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Избраната тема е актуална и значима както в теоретичен, така и в практически аспект. Солучливо са разграничени предметът на изследване и обектът на изследване.

Изследователската теза, застъпена от докторанта, е, че наличният потенциал и възможностите за развитие на областите от Българското дунавско крайбрежие са основните предпоставки за решаване на социално-икономическите им проблеми.

Основната цел е формулирана коректно – да се изследва състоянието на областите по Българското дунавско крайбрежие чрез детайлен социално-икономически анализ за периода 2007-2019 г. и да се откроят перспективите за тяхното развитие.

Постигането на целта е осъществено чрез решаването на четири конкретни изследователски задачи.

В съответствие с целта на изследването са приети няколко важни ограничителни условия – териториално, времево, определени показатели, които са конфиденциални или с ограничен достъп, специфична инфраструктура, която е свързана с националната сигурност.

Езикът и стилът показват задълбочено познаване на специфичната терминология в изследваната научна област.

При разработване на методическия инструментариум са използвани различни методи, способи и техники – методи на индукцията и дедукцията, многофакторен анализ, сравнителен анализ, документален анализ, кълстерен анализ и SWOT анализ.

Представеният автореферат в обем от 42 стандартни страници отразява в необходимата степен структурата и съдържанието на разработения дисертационен труд. Към дисертацията са приложени четири публикации – една статия и три доклада, като всички те са разработени самостоятелно. Те са посветени на проблемите, разгледани в дисертационния труд, и са актуални към периода на неговото завършване.

Представената декларация дава увереност за самостоятелните научни изследвания и постигнатите от докторанта научни резултати.

Необходимо е да бъде оценена по достойнство и ролята на научния ръководител доц. д-р Людмил Несторов в процеса на изследователската разработка.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Разработеният дисертационен труд е изпълнил поставената цел и изследователските задачи. Могат да бъдат откроени следните по-важни научни и научно-приложни приноси:

1. На основата на задълбочено познаване, анализиране и критично отношение към съвременни теории за социално-икономическото развитие са

направени съответните изводи и заключения за областите от Българското дунавско крайбрежие;

2. Извършено е групиране на областите от Българското дунавско крайбрежие с излаз на река Дунав на развити, средно развити и слабо развити на основата на специфичен кълстерен анализ, което позволява ясно разкриване на техните проблеми и разработването на конкретни управленски решения.

3. Проведеният SWOT анализ спомага за извеждането на силните и слабите страни на областите, както и на възможностите и заплахите в тяхното развитие и насоките за бъдещи въздействия.

4. Изследвани и проектирани са перспективите за социално-икономическото развитие на областите по Българското дунавско крайбрежие и са конкретизирани предложения за минимизиране на евентуални негативни последствия.

IV. Въпроси по дисертационния труд

1. Какво е равнището на преките чуждестранни инвестиции в областите от Българското дунавско крайбрежие?

Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

В заключение смяtam, че представеният за защита дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника за прилагане на Закона в СА „Д. А. Ценов”.

Това ми дава основание да поставя положителна оценка и да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да гласуваме за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по докторска програма „Политическа икономия” на неговия автор - докторант Таня Иванова Рисемова.

Дата:
03.06.2021 г.

Изготвил становището:
(доц. д-р Д. Ганчев)